

Българска асоциация “Лимфедем”
Bulgarian Association Lymphedema

Епидемиология на лимфедема в България Прогноза за заболяемостта в рамките на една година

Изчисляването на точния брой на пациентите с лимфедем или прогнозата за очаквания брой новозаболезели за една година представлява значително предизвикателство, не само в България, но и в световен мащаб. Това се дължи на множество причини - от липсата на статистически данни за заболяелите от лимфедем, до факта, че заболяването често остава недиагностицирано и нелекувано. Досега не е проведено глобално или локално епидемиологично проучване.

Въпреки тези трудности, можем да предоставим ориентиrowъчен брой, като се опрем на няколко частични проучвания, извършени от признати експерти и организации в областта на лимфедема. Важно е да подчертаем, че тези данни са относителни и трябва да се разглеждат като такива.

Световната здравна организация (СЗО) в своята [брошура от 2010 г относно лимфедема и раните](#), твърди, че един на всеки 30 души в света живее с лимфедем (стр.64). Две години по-рано, д-р Стенли Г. Роксън издава публикация на тема [“Оценка на тежестта на населението от лимфедем”](#). В нея той пише “Лимфедемът е сложно регионално едематозно състояние, което възниква, когато лимфният транспорт е недостатъчен за поддържане на тъканната хомеостаза. Разстройството е изключително разпространено, но популационните последици от лимфната дисфункция не са добре проучени. Оценките за разпространението на лимфедема са относително високи, но разпространението му вероятно е подценено. Способността да се оцени тежестта на заболяването създава дълбоки последици за настоящите и бъдещите пациенти с лимфедем, но предизвикателството да се направи правилно предположение за честотата и разпространението на лимфедема е сложно и съответната медицинска литература е оскъдна.”

Структурата и функциите на лимфната система могат да бъдат променени от различни фактори. Вродени заболявания като първичен лимфедем, лимфни тумори и малформации могат да предизвикат такива промени. Също така, травми, рак, радиация или хирургични наранявания могат да доведат до вторичен лимфедем.

д-р Роксън подчертава , че всеки ден се раждат деца с неизлечими състояния като лимфедем, тумори или малформации, които могат да доведат до сериозни, животопроменящи и понякога фатални усложнения.

До 30% от хората, преживели рак на гърдата, развиват инвалидизиращ лимфедем. Същото важи и за тези, които са били лекувани за рак на простатата (35,2%), рак на яйчниците (36,5%) , рак на главата и шията (до 82 %), меланом (25%), рак на маточна шийка (40%) и др.

Хората, които са претърпели травми, наранявания, инфекции или са били изложени на изгаряния, също са подложени на риск от развитие на лимфедем.

Съществува значително по-нова информация относно епидемиологията на лимфедема, която ни предоставя международното проучване [LIMPRINT](#). Целта на това проучване е да определи разпространението и въздействието на лимфедема в различни страни и здравни системи. LIMPRINT е инициатива на Международната рамка за лимфедем (ILF), която обединява усилията на експерти, пациенти и организации от цял свят. Проучването е проведено в над девет държави, а през 2024 година ще бъде проведено и в България под ръководството на БА Лимфедем.

Според оценки, в света има около 250 млн. души, страдащи от лимфедем. Световната здравна организация (СЗО) посочва, че приблизително 2% от населението в дадена страна е засегнато от това заболяване. Това би означавало, че в България броят на хората с лимфедем може да достига до около 130 000.

Въз основа на данните от проучванията, проведени от д-р Роксън и от проф. Кристин Мофат от Международната рамка за лимфедем (ILF), както и от данните от Раковия регистър на Националния Статистически Институт (НСИ) в България, можем да направим относителна прогноза за броя на пациентите с вторичен лимфедем, които се появяват всяка година. Важно е да подчертаем, че тези прогнози са приблизителни и се основават на наличните научни изследвания.

В националния раков регистър на България са налични данни (макар и не пълни) за новозаболените от онкологични заболявания до 2017 г. Въпреки тенденцията за намаляване на броя на онкологичните заболявания през годините, считаме, че актуалният брой на хората, страдащи от лимфедем и днес в България, е около 5149 души. Тази оценка е базирана на предположението, че вземаме предвид само онкологичните заболявания,

които носят най-голям риск за развитие на лимфедем, а не всички заболявания, чието лечение може да доведе до такъв риск.

Табл. 1

година			2013	2014	2015	2016	2017	средно за година	нови случаи с лимфедем
		%							
C50	Гърда	22	4045	3897	4037	3661	3535	3835,00	843,70
C43	Меланом	25	450	506	497	452	456	472,20	118,05
C53	Маточната шийка	40	1090	1099	1059	1028	930	1041,20	416,48
C54	Ендометриум	32,5	1293	1225	1227	1177	1153	1215,00	394,88
C56	Яйчници	36,5	775	800	825	733	707	768,00	280,32
C51	Вулва	47	126	101	131	119	95	114,40	53,77
C61	Простатата	35,2	2825	2403	50	2483	2370	2026,20	713,22
C60	Пенис	33	75	67	2545	48	52	557,40	183,94
C46	Сарком на меки тъкани	30	15	17	7	14	8	12,20	3,66
C00-C15	Глава и шия	82	1142	967	1050	818	921	979,60	803,27
C30-C33	Глава и шия	82	716	669	625	530	519	611,80	501,68
C18	Дебело черво	31,5	2676	2824	2743	2506	2531	2656,00	836,64
									5149,61

Проучване, проведено от Ирландската рамка по лимфедем през 2018, 2020 и 2021 година, показва следното разпределение на пациентите с лимфедем: приблизително 48% от пациентите имат вторичен лимфедем, който не е възникнал в резултат на лечение на онкологично заболяване; около 45% от пациентите имат вторичен лимфедем, възникнал в следствие на лечение на онкологично заболяване; и около 7% от пациентите имат първичен лимфедем.

Табл. 2

Вид лимфедем	%	брой пациенти за година
Не свързан с рак вторичен лимфедем	48%	5496
Свързан с рак вторичен лимфедем	45%	5149
Първичен лимфедем	7%	801
общ брой на пациентите		11446

Съгласно представените данни, можем да направим предположение, че броят на пациентите с лимфедем ежегодно се увеличава с около 11 446 души.

Резултатите от изследването [LIMPRINT, проведено в Обединеното кралство, Франция, Италия и Турция](#), подчертават, че лимфедемът предимно засяга хора в активна работна възраст, между 45 и 64 години. Освен това, повече от 30% от хората, страдащи от лимфедем, живеят с това заболяване повече от десетилетие, което указва на тежка форма на заболяването.